

31 במארס 2026

י"ג ניסן ה'תשפ"ו

לכבוד

פרופ' נעם אליעז, דקאן

פרופ' אריה ירדאור, סגן דקאן לענייני הוראה ותלמידים

גב' ורדה בוטוניק, סגנית ראשת המנהל

הפקולטה להנדסה ע"ש איבי ואלדר פליישמן

אוניברסיטת תל אביב

הנדון: בקשה דחופה למתן מענים אקדמיים וגמישות ניהולית לסטודנטים לקראת סמסטר ב' – הנדסה

אנו, החתומים מטה, נציגי הסטודנטיות והסטודנטים של הפקולטה להנדסה באגודת הסטודנטים ובועד הנדסה, פונים אליכם מתוך תחושת אחריות עמוקה לעתידם האקדמי והמקצועי של חברינו לספסל הלימודים. בצל המציאות הביטחונית המורכבת, המלחמה מול איראן ושגרת החירום שנכפתה על כולנו, ציבור הסטודנטים נדרש לגייס תעצומות נפש חריגות כדי לשמר רצף אקדמי במקצועות המאתגרים והתובעניים ביותר. כנציגיהם, מחובתנו לשקף בפניכם את המורכבות הכרוכה בניסיון לקיים שגרה זו, כאשר המציאות מחוץ לקמפוס מקשה על ריכוז, פניות ולמידה רציפה.

בפתח הדברים, חשוב לנו להדגיש כי אנו רואים ומעריכים את הניסיונות מצד האוניברסיטה לספק מענים למצב המורכב. אנו מוקירים את השיח הפתוח והליווי הצמוד של הנהלת הפקולטה להנדסה, בשגרה ובחירום כאחד, וברור לנו היטב כי גם הסגל האקדמי והמנהלי נדרש לגמישות ולשינויים משמעותיים בתנאים של חוסר ודאות. איננו מקלים בכך ראש.

כמי שמייצגים את ציבור הסטודנטים ונמצאים עמו בקשר יומיומי ורציף, מילאנו בתקופה האחרונה תפקיד מרכזי בגישור הצרכים מול הנהלת האגודה וסגל הפקולטה, תוך קיום הערכות מצב תכופות. המלחמה המתמשכת, שהחריפה מיד לאחר סמסטר א' ובעיצומה של תקופת המבחנים, יצרה חוסר ודאות משמעותי ושיבשה לחלוטין את מהלך הבחינות התקין. בחינות רבות – ובעיקר מועדי ב' – נדחו שוב ושוב וצפויות להתקיים כעת אל תוך סמסטר ב' החדש (העתיד להיפתח ב-12 באפריל), במקביל ללמידה פעילה ואינטנסיבית של קורסי המשך.

היערכות הפקולטה נשענת כיום על מתווה הרקטורית שפורסם ב-24 במרץ. מתווה זה העניק רוח גבית וארגון כלים מוסדי לפקולטות, ובראשם ההנחיה לבחון המרת בחינות בהערכות חלופיות ולהפעיל גמישות

אקדמית. כעת, חובתה של הפקולטה להנדסה היא לתרגם את העקרונות הללו לפתרונות הנדסיים ומעשיים, שימנעו פגיעה בלתי הפיכה בסטודנטים.

על הפקולטה לשקול ולספק מענה ראוי למספר סוגיות רוחביות, העולות מן הסטודנטים מתוך מצוקה של ממש בעת הזו, אותן נפרט במכתבנו זה.

קריסת השוויון, כפל עומסים ומועדי ב' שהם הלכה למעשה מועדי א'

במצב הנוכחי, הסטודנטים נדרשים להיבחן על חומרי סמסטר א' שנדחו, שעה שהם מחויבים נוכחות, תרגול והגשות בקורסי סמסטר ב'. נטל לימודי מקביל זה אינו סביר בעליל, ופוגע אנושות הן ביכולת ההכנה לבחינות והן בהשתלבות בסמסטר החדש. תנאי ההיבחנות כיום שונים דרמטית מאלו של מועדי א'; לפיכך, ההתייחסות אליהם כ"מועדים זהים" היא אשליה טכנית שאינה עומדת במבחן המציאות.

בפקולטה להנדסה, גישה למועד ב' אינה פריבילגיה אלא הכרח. לאור כמות נכשלים חריגה בקורסים רבים בסמסטר האחרון, וחשוב מכך, **בעקבות המלצה מפורשת של יועצות הפקולטה לפצל עומסים** – סטודנטים רבים ניגשים כעת למועד ב' כאל מועד א' לכל דבר ועניין. במצב כזה, דרישה להיבחן על 100% מהחומר בתנאי הלחץ הנוכחיים היא בלתי הוגנת ובלתי מעשית.

התאמת היקף החומר ומבנה הבחינות במועדי ב' ו-ג'

אנו דורשים ליישם פתרונות אופרטיביים להתאמת הבחינות למציאות, תוך שמירה על הסטנדרט האקדמי:

1. **צמצום היקף חומר הבחינה:** הגדרה גורפת לפיה הבחינות יקיפו חומר האקוויולנטי לסמסטר של כ-10 שבועות לימוד בלבד (בדומה למתווה שהופעל בהצלחה בסמסטר א' תשפ"ד).
2. **הגמשת מבנה הבחינה (בחירה רחבה):** בקורסים שבהם מבנה החומר אינו מאפשר השמטת פרקים שלמים, אנו דורשים כי הבחינות יכללו פרקי בחירה נרחבים או שאלות בונוס. מנגנון זה יאפשר לסטודנט למקד את למידתו בהיקף חומר סביר הדומה לאופציה הראשונה, וזאת ללא כל פגיעה ברמת הקושי או באיכות האקדמית של השאלות עצמן.

הבהרה קריטית: דרישתנו אינה נוגעת כלל לפגיעה בסילבוס או לצמצום היקף החומר המועבר במהלך ההוראה, שהרי החומר נלמד במלואו במהלך סמסטר א'. בקשתנו נוגעת אך ורק **למסגרת ההיבחנות עצמה**, תוך מתן ודאות לסטודנטים ושחרור צוואר הבקבוק הקוגניטיבי. יתרה מזאת, הוכחנו רק לפני כשנתיים (תשפ"ד) כי סטודנטים להנדסה שנבחנו על סמסטר של 10 שבועות בלבד, השלימו את הכשרתם והמשיכו לקורסים המתקדמים ללא פערים אקדמיים משמעותיים, עובדה המאששת את היתכנותה וצידוקה של גישה זו.

מועדי הבחינות

קיום הבחינות במהלך סמסטר ב' ייצור קושי עצום עבור הסטודנטים, ולכן יש לשאוף לצמצם את הפגיעה ככל הניתן כדי לאפשר להם להתמקד בקורסי ההמשך. אנו מבקשים ליישם את הצעדים הבאים:

- **תיחום תקופת הבחינות:** קיום המבחנים שנדחו מסמסטר א' מוקדם ככל הניתן, וסיומם עד לשבוע השישי של סמסטר ב' לכל המאוחר. קיום בחינות לאחר מועד זה יפגע אנושות ביכולת הסטודנטים לצלוח את סמסטר ב', ויכפה עליהם למידה מקבילה בלתי אפשרית.
- **הקפאת מטלות:** אנו דורשים כי במהלך תקופת מועדי ב' לא יינתנו מטלות להגשה (לרבות מטלות בונוס), על מנת לשמור על עקרון השוויון ולמנוע עומס כפול.
- **מתכונת "הפסקה מרוכזת":** המתכונת המיטבית לקיום בחינות מועד ב' בפקולטה להנדסה בפרט, היא הגדרת שבועיים של הפסקה מרוכזת מהלימודים המוקדשים אך ורק להיבחנות. לאחריה, ישובצו הבחינות הנותרות בימי שישי, בהתאמה ללוח הזמנים שגובש במסגרת "שאגת הארי".
- **רישום מחדש והגנה על ציון המגן:** אנו מבקשים לאפשר לסטודנטים שייכשלו במועדי ב' (המתקיימים לאחר תקופת השינויים) להירשם מחדש לקורס כבר בסמסטר ב' הנוכחי. במקרה זה, תינתן התאמת ציון מגן בהתאם לזמן הקורס שנותר, או לחלופין, תתאפשר שמירה על המגן המקורי.

הסדרת מועדי ב'

מתווה האוניברסיטה כולל אפשרות למועדי ג' לכלל הסטודנטים בהתאם למצב. ברור לנו כי בפקולטה להנדסה, נוכח הלחץ הזמני, קיומם יהיה מורכב ביותר עד בלתי אפשרי. עם זאת, אנו דורשים:

- בקורסים שבהם ניתן לקיים מועדי ג' במהלך סמסטר ב', יש לשבצם בהתאמה מלאה ללוח הבחינות המקורי.
- **הפרדה פדגוגית מלאה:** מאחר שמרבית מועדי ג' יהפכו בפועל למועדי א' או ב' של סמסטר ב' (כפי שהיה עד כה בקורסים דו-שנתיים), אנו דורשים כי מועד ג' יוכן על ידי מרצה סמסטר א' ויופרד לחלוטין ממועדי סמסטר ב', שכן מדובר במרצים שונים, חומר שונה ומבחנים נפרדים.
- **מניעת התנגשויות רוחביות:** במידה וקיימת התנגשות גורפת בין בחינות מסמסטרים א' ו-ב' (למשל, פיזיקה 1 ופיזיקה 2 באותו יום), יש להפריד את מועד ג' של המחזור המקורי לתאריך התואם את לוח הבחינות של אותו מחזור.

הערכות חלופיות

כידוע, בפקולטה להנדסה מתקיימות מספר הבחינות הגבוה ביותר בקמפוס. מתווה האוניברסיטה אינו יכול לספק מענה לכלל האילוצים הייחודיים של הפקולטה, ולעומס המצטבר והלוגיסטי על הסטודנטים, שרבים מהם כבר "סוחבים" שנה שלישית של לימודים במלחמה, עם קורסים חוזרים וחוסר רציפות. הדרישה לגשת

במהלך סמסטר ב' לשלושה מבחנים נוספים ויותר במקביל ללמידה השוטפת שקולה להנחת הקש האחרון על גב הגמל, ואנו לא נאפשר זאת.

- **אכיפת הנחיות "שאגת הארי":** במהלך מבצע זה, הפקולטה הנחתה כי ניתן להמיר מועדי ב' להערכה חלופית בכפוף להצגת הוכחות כי אינה ניתנת לפתרון בעזרת AI. בפועל, למרות שסטודנטים הציגו הוכחות אלו, מרצים סירבו לבצע את ההמרה. אנו דורשים להוציא הנחיה שאינה משתמעת לשתי פנים כי קורסים העומדים בנוהל זה מחויבים להמיר את הבחינה להערכה חלופית.
- **מכסת המרות פקולטתית:** אנו מבקשים כי הפקולטה תנהיג מדיניות ולפיה שיעור של 20%-60% מהבחינות (על פי המערכת המומלצת בכל שנתון) יומרו להערכות חלופיות בהגדרה, תוך מתן עדיפות לקורסים מתקדמים. ניתן להחליט כי הערכה חלופית תחושב כציון בינארי (עובר/לא עובר) שלא ייגרע ממכסת המתווה.
- **התאמת שקלול ציונים:** בקורסים שבהם לא ניתן לבצע הערכה חלופית, ציון ה"עובר" ושקלול המגן יחלו מציון 50.

נושאים נוספים

- **זכות החרטה במועד ב':** אנו מבקשים להחזיר את האפשרות לכלל הסטודנטים לגשת לבחינת מועד ב' ולהתחרט במהלכה (לסמן "לא לבדיקה"), כפי שנעשה במתווה תשפ"ד.
- **מתווה המילואים:** הפקולטה להנדסה בתל אביב חרתה על דגלה מאז 7 באוקטובר לספק מתווים רחבים, הוגנים, מטיבים ופורצי דרך עבור משרתי המילואים. אנו בטוחים שכך ימשיך להיות, וסומכים על הפקולטה שתמשיך בקו זה מתוך עבודה משותפת עם ועד הנדסה.

אנו מודים על המאמצים הרבים הנעשים למעננו בימים קשים אלה, וכן על ההקשבה והנכונות לסייע לאורך הדרך. עם זאת, חשוב להבטיח כי הסטודנטיות והסטודנטים יקבלו הזדמנות אמיתית להצלחה אל מול המציאות שנכפתה עליהם.

הסטודנטיות והסטודנטים הלומדים כיום בפקולטה הם מהנדסות ומהנדסי המחר של מדינת ישראל; עליהם תישען תנופת השיקום, החדשנות, הפיתוח הביטחוני והחוסן הכלכלי והטכנולוגי של המדינה בשנים הבאות. הבטחת רציפות הכשרתם כעת, תוך מתן מעטפת ראויה המונעת קריסה או נשירה, היא אינטרס לאומי ראשון במעלה.

אנו מלאי תקווה כי הבקשות שהובאו כאן יזכו למענה מהיר ומתאים, ונשמח לסייע בכל שיידרש. בנוסף, נבקש לקיים פגישה פנים מול פנים בהשתתפות נציגי הסטודנטים, על מנת לדון בהצעות המובאות כאן, להעמיק את ההבנה של המורכבות היומיומית שחווים הסטודנטים בשטח ולחשוב יחד על פתרונות מעשיים ומאוזנים.

נודה להתייחסותכם,

בתקווה לימים טובים יותר,

שירז טולדנו – יו"ר ועד הנדסה, נציגת חשמל ואלקטרוניקה תואר ראשון
איתי כהן – נציג חשמל ואלקטרוניקה תואר ראשון
יאיר דלרחים – נציג חשמל ואלקטרוניקה תואר ראשון
דור שרייבר – נציג חשמל ואלקטרוניקה תואר ראשון
אדיר גירסי – מדע והנדסת חומרים תואר ראשון
אריאל בירון – הנדסת תעשייה תואר ראשון
רון דרץ' – מדעים דיגיטליים להייטק תואר ראשון
ועד פאעור – הנדסה ביו-רפואית תואר ראשון
רם חיר – הנדסה מכנית תואר ראשון
בר זליג – הנדסה תארים מתקדמים
עידן ברנע – הנדסה תארים מתקדמים
ירדן כרמל – הנדסת חשמל ואלקטרוניקה תארים מתקדמים
גל שינוטר – יושבת ראש אגודת הסטודנטים והסטודנטיות אוניברסיטת תל אביב

